

Help, wat moet ik worden?

Herken je jezelf in één van de volgende uitspraken?

- Ik weet echt niet wat ik wil studeren. Misschien ga ik maar een jaartje reizen.
- Ik durf niet te kiezen, want mijn eerste keuze was ook al verkeerd.
- Ik durf nu niet te stoppen met mijn studie, nu ik al zo ver ben.
- Ik heb een profiel gekozen zonder te weten wat ik er eigenlijk mee wil.
- Ik weet wel ongeveer wat ik wil, maar mijn ouders staan er niet achter.
- Ik ken mezelf gewoon niet goed genoeg om te zeggen: die kant moet ik op.

Dan is dit artikel voor jou bedoeld!

Kiezen: voor een beroep of voor een studie?

Of je nu op het VMBO zit, op de HAVO of op het VWO, je zit allemaal in hetzelfde schuitje: je hele opleiding door moet je keuzes maken. Kiezen welk profiel je kiest, welke vakken je meeneemt, en tenslotte: welke opleiding of studie je gaat volgen.

Graag zou je willen dat je vanaf het begin al weet wat je later wilt worden. Je kent ze wel, van die mensen die al van jongs af aan weten hoe hun toekomst eruit ziet. Er zit vast wel zo iemand bij je in de klas. En je kunt er stiekem wel eens jaloers op zijn. Want het maakt het leven een stuk makkelijker als je weet wat je wilt en als je weet hoe je je ideaal wilt bereiken.

Toch is dat meer uitzondering dan regel. De meesten weten nog niet duidelijk wat ze willen. En dat is geen wonder. Als je op school zit, ben je met heel andere zaken bezig dan met het kijken naar beroepen. Dat staat vaak ver van je af. Je hebt geen idee wat verschillende beroepen inhouden. En dat maakt het ook lastig om te kiezen. Bovendien: de wereld van beroepen is tegenwoordig een stuk ingewikkelder geworden. Vroeger werd je loodgieter, of arts, of wat dan ook. En dat bleef je je hele leven. Tegenwoordig veranderen mensen vaker van werk, en is het belangrijk dat je je ontwikkelt in je werk. Dus kun je niet meer zo makkelijk zeggen: ik ga studeren voor dat beroep, en dat blijf ik mijn hele leven doen.

Daarom is het ook helemaal niet nodig om nú al te weten welk beroep je later precies wilt gaan uitoefenen. Wél is het verstandig om nu alvast na te gaan denken in welke richting je je wilt ontwikkelen, en welke opleiding of studie daarbij past.

Wat komt er allemaal bij kijken, bij het maken van een keuze?

Kiezen: hoe doe je dat?

Als eerste is het belangrijk om te weten wie je zelf bent. Dat klinkt wat vaag, wat heeft dat nou met een studie te maken? Nou, als je weet wat jouw eigenschappen of kenmerken zijn, kun je daar rekening mee houden bij je keuze. Bijvoorbeeld: als je heel zorgvuldig en precies bent, ben je waarschijnlijk meer geschikt voor een beroep als administrateur dan voor een functie als sporttrainer. Als je juist heel energiek en initiatiefrijk bent, juist andersom. Ook is het belangrijk om te weten wat je goed kunt; dat worden wel competenties genoemd. Ben je juist goed in het werken met mensen (contact leggen, onderhandelen, verzorgen), of in het bewerken van gegevens (onderzoeken, berekenen), of juist in het werken met technische toepassingen (monteren, tekenen). Tenslotte is het belangrijk om erachter te komen waar je plezier aan beleeft. Voor welke richtingen toon jij interesse? Houd je ervan om dingen te organiseren, of vind je het leuk om verslagen te schrijven of wil je liever kinderen onderwijzen?

In de tweede plaats is het belangrijk om te weten waaruit je allemaal kunt kiezen. Als je weet welke richting het beste aansluit bij jou zelf, is het ook handig om te weten welke studies je in die richting kunt volgen. Maar laat het daar alstjeblift niet bij! Want een naam van een opleiding zegt nog niet zoveel. Misschien klopt het beeld dat jij bij die studie hebt, helemaal niet met de studie zelf! Dus: bekijk internetsites van opleidingen, ga naar open dagen, praat met mensen die de opleiding volgen, én met mensen die de opleiding hebben gevolgd en nu werken. Mm, kost veel tijd, zeg je? Ja, dat klopt! Maar realiseer je, dat je het wél hebt over een investering in je toekomst, voor de eerste vier jaar, maar ook voor de periode daarna!

En als laatste stap, moet je een knoop doorhakken: waar

foto: Margo de Vries, Adviesbureau Koers

kies ik nu uiteindelijk voor? Ja, dat is lastig, want het klinkt zo definitief. Maar als je de stappen ervóór grondig hebt aangepakt, mag je genoeg zelfvertrouwen hebben dat je een goede keuze maakt. Natuurlijk, je ziet veel mensen afknappen op een studie. Als je dan kijkt waarom mensen stoppen, komt dat heel vaak omdat ze van tevoren niet écht hebben stilgestaan bij vragen als: wie ben ik, wat kan ik en wat wil ik. Dus: als je het lastig vindt om te kiezen, ga dan in ieder geval voor jezelf eens kritisch na of je de vorige stappen grondig hebt doorlopen. Soms kan het handig zijn om de voor- en nadelen van de verschillende studies gewoon eens op papier te zetten. Dan kun je kijken hoe zwaar die voor- en nadelen voor jou wegen. In ieder geval is het handig om een plan voor jezelf te maken: welke stappen moet ik zetten voor ik de knoop kan doorhakken? Wanneer doe ik dat? En wanneer ben ik daar tevreden over?

Kiezen: als je er niet uitkomt

Misschien denk je nu wel: "Mooi verhaal hoor, maar ik kom er gewoon niet uit." Dat kan natuurlijk. Waar jij mee zit, past misschien helemaal niet in die mooie stappen die daar staan. Wat kun je dan doen?

- Ga eens praten met je decaan. Hij weet veel van allerlei studies
- Praat met anderen over je twijfels. Vraag eens wat zij een leuk beroep vinden dat ze bij jou vinden passen. Dat kan verhelderend werken voor je uiteindelijke keuze.
- Op internet kun je allerlei informatie vinden over beroepen en opleidingen, bijv. de site van het cwi (www.werk.nl).
- Op internet staan ook allerlei 'doe-het-zelf-tests' over beroepskeuze. Wees wel kritisch. Sommige tests zijn opgezet als reclaimedoel voor de eigen opleiding. Bovendien helpen dergelijke tests je vaak niet echt verder bij je keuze.
- Ga eens praten met een studie- en beroepskeuze-adviseur. Hij of zij kan je helpen om helder te krijgen waar je in je keuze precies tegenaan loopt, en wat je daaraan kunt doen. Op www.beroepskeuze.nl vind je bureaus die professionele adviseurs in dienst hebben.

Tips voor ouders

- Ga uit van de mogelijkheden van uw zoon of dochter. U

kunt als beste beoordelen wat hij of zij kan, en leuk vindt. Laat daarbij de ideeën en gedachten van uw zoon of dochter het uitgangspunt zijn. Het gaat om zijn/haar keuze, niet de uwe!

- Ga op tijd samen oriënteren op beroepen en opleidingen. Uitstellen tot het examenjaar is echt te laat. Besteed er al eerder aandacht aan.

• Het boek "De ouder is de beste loopbaanbegeleider!" van Nella Barkley geeft tips en suggesties hoe u uw zoon of dochter kunt begeleiden en stimuleren in het keuzeprocess. Het boek is niet meer in de boekhandel verkrijgbaar, maar wel in de bibliotheek.

- Gebruik samen internet als belangrijke informatiebron. Enkele suggesties:

- www.kennisnet.nl/mbo (beroepsonderwijs --> student)
- www.hbostart.nl (overzicht hbo-studies)
- www.universiteitstart.nl (overzicht universitaire studies)
- <http://www.ibgroep.nl/studiepunt/tabee/zoekenHO/zoek-HO.frame.asp?studiejaar=2006&tbl=orig> (hogescholen én universiteiten)

- Als u samen met uw zoon of dochter er echt niet uitkomt, schakel dan een professioneel bureau in.

Margo de Vries is beroepskeuze- en loopbaanpsycholoog. Zij heeft een eigen adviespraktijk: Adviesbureau Koers (www.adviesbureaukoers.nl); daarnaast is zij docent loopbaanvraagstukken aan de Christelijke Hogeschool Ede.

Wilt u reageren op dit verhaal?

Mail naar info@adviesbureaukoers.nl

Adviesbureau Koers